

Totto

Kotiseutuyhdistys
Rovaniemen Totto ry.

EUROOPAN KULTTUURI-
YMPÄRISTÖPÄIVÄT

Totto-korujen luovutus 9.9.2018 klo 15 Rovaniemen kotiseutumuseolla

Arvoisat Vilma Alajärvi, hänen tyttärensä Sinikka Luiro, Sari Rautanen, Heikki Lantto ja Pentti Koivunen! – Arvoisat Totto-aktiivit ja muut museovieraat!

Uskon, että Rovaniemen soljen tarina on useimmille läsnä oleville tuttu, joten en käy sitä kertaamaan. Voimme muistella eri vaiheita myöhemmin kahvittelun aikana. – Nyt viime viikkoina on täsmentynyt uusi tieto, että aikaisemmin soljen löytöajaksi ilmoitettu vuosi 1946 on liian myöhäinen. Solki on tullut esiin Virkku-koiran kaivamana jo sotavuosina, 1941 tai 1942, siis ennen evakkoa. Tammenharjun talo säilyi Lapin sodan tuholta, niin myös solki. Talossa asuneet Hilma (k. 1971) ja Adolf Nurmela (k. 1961) ja heidän lapsensa Vilma, Vieno (k. 2011) ja Vilppu (k. 1982) säilyttivät soljen kotonaan. Hilma Nurmela oli käynyt näyttämässä solkea Rovaniemellä jollekin lääkärille, mutta asia jäi selvittämään. – Koko perhettä muistamme lämpimästi.

Meillä on nyt käsillä historiallinen hetki, jossa alussa mainitsemani Rovaniemen soljen löydön jälkeisissä vaiheissa mukana olleet henkilöt ovat kaikki samaan aikaan läsnä, mahdollisimman täysi ketju.

Kotiseutuyhdistys teetti kultaseppä Sanni Lehtisellä pari vuotta sitten soljen reliefin nappiosasta hopeakorun, Totto-korun. - Kaksi Teistä on jo tuon korun saanut, mutta nyt kaikki asianosaiset on kutsuttu samaan aikaan paikalle. - Kiitos, että tulitte!

Olemme sopineet, että saan sinutella Teitä kaikkia.

Vilma Alajärvi, o. s. Nurmela! Hannu Kotivuori kirjoitti viime vuoden (2017) Lapin maakuntamuseon Raito-lehdessä Rovaniemen soljesta käydystä taistelusta (s. 32–39). Tuon tekstin mukaan olit tässä samassa paikassa 12.12.1975 ja luovutit Rovaniemen soljen Lapin maakuntamuseolle. Siis lähes 43 vuotta sitten. – Samalla julkistettiin Totto XII, jossa on Pentti Koivusen artikkeli *Esihistoriallinen loistosolki Suomen Lapista*. Itse olet nyt kertonut, että Sinua kyydissä ollutta henkilöä ei päästetty taloon sisälle ja solki vietiin poliisiautossa kassakaappiin.

Nyt Rovaniemen solki on turvallisesti Lapin maakuntamuseossa näyttelylainana Museovirastolta, ollut jo 26 vuotta. Esillä täällä on kuvakopio Rovaniemen historian ensimmäisestä osasta vuodelta 1996.

Vilma Alajärvi, meillä on ilo ja kunnia kotiseutuyhdistyksen puolesta luovuttaa Totto-koru muistoksi ja palkkioksi löydön alkuvaiheista.

(Korun luovutus, Totto ry:n puheenjohtaja Kaarlo Alaoja)

Sinikka Luiro, o. s. Alajärvi! – Te molemmat, äiti ja tytär, olette kertoneet, että olette leikkineet Rovaniemen soljella. Miten olette leikkineet, palaamme asiaan kahvipöydässä.

Meillä on ilo ja kunnia kotiseutuyhdistyksen puolesta luovuttaa Totto-koru muistoksi ja palkkioksi löydön alkuvaiheista.

(Korun luovutus, Totto ry:n puheenjohtaja Kaarlo Alaoja)

Seuraavana ketjussa ajallisesti oli Vilma Alajärven veli ja Sinikka Luiron eno Vilppu Nurmela, joka ei enää ole keskuudessamme. Muistamme häntä lämpimästi, samoin hänen vanhempiaan Hilma ja Adolf Nurmela. Vilppu Nurmela antoi Rovaniemen soljen maanmittarioppilas Heikki Lanton matkaan kesällä 1974.

Heikki Lantto, emeritus maanmittari. Sinä sait soljen mukaasi ja lähdit aktiivisesti selvittämään sen alkuperää. Lopulta Oulussa käynnin jälkeen toit sen tänne Rovaniemen kotiseutumuseoon vuonna 1974.

Nyt satuit tulemaan muutama viikko sitten Rovaniemen Wanhoilla Markkinoilla Toton kojulle. Kun selvisi, että olet tuon soljen eteenpäin viejä, sait jo Totto-korun itsellesi. – Kiitos siitä, että olet nyt perusteellisesti kerrannut noita yli 40 vuoden takaisia asioita!

Sari Rautanen, Sinä ja Armi Heikkinen olitte ne historian opiskelijat, jotka kerroitte Ouluun historian laitokselle tiedon siitä, että Rovaniemen kotiseutumuseossa on joku mielenkiintoinen uusi esine, veitte myös kuvan.

Sari Rautanen, sittemmin Lapin maakuntamuseon ja Rovaniemen taidemuseon amanuenssi, nyt emerita. kotiseutuyhdistyksellä on ilo ja kunnia luovuttaa Sinulle, viestin viejälle, tämä Totto-koru. - Armi Heikkinen ei ole toistaiseksi tavoitettavissa, asuu kuulemma ulkomailla.*

(Korun luovutus, Totto ry:n puheenjohtaja Kaarlo Alaoja)

Pentti Koivunen, nykyisin arkeologian emerituslehtori. Sinä olit 1975 Oulun yliopiston tuore arkeologian lehtori, joka selvitit lopulta Rovaniemen soljen alkuperän. Se on kansainvaellusajalta, noin 500-luvun loppupuolelta peräisin oleva norjalainen viitan kiinnityssolki. Ensimmäiseksi julkaisit asiasta artikkelin Totto XII:ssa vuonna 1975, otsikolla *Esihistoriallinen loistosolki Suomen Lapista*.

Pentti, Sinä ole saanut Totto-kravattikorun jo aikaisemmin. Kiitos Sinulle!

Päättymässä olevan Rovaniemi-viikon teemana on ollut *Rakas Rovaniemi* ja samalla olemme viettäneet Eurooppalaisen kulttuuriympäristön päiviä teemalla *Tunne perintösi, jaa tarinasi*.

Tänään olemme yhdessä noiden teemojen mukaisesti kerranneet perintöämme ja jakaneet tarinaamme.

Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n puolesta lämpimät kiitokset ja onnittelut vielä kaikille!

Lapin maakuntamuseon johtaja Hannu Kotivuori on lähettänyt terveisensä!

Siirrymme nyt yhdessä kahville. Olkaa hyvät! Varmaan muistelemmekin.

Marketta Harju-Autti
Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n varapuheenjohtaja

Tilaisuuden nauhoite on Lapin maakuntamuseossa

*Armi Heikkinen on tavoitettu. Hän asuu nykyisin Sveitsissä. Koru on lähetetty hänellekin.